

Kunnanhallitus

Aika 05.05.2026 klo 18:30 -

Paikka Kunnanvirasto

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
80	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
81	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
82	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	5
83	Etelä-Savon lasten ja nuorten ennaltaehkäisevä yhteistoimintamalli	6
84	Tiedoksi saatettavat asiat	10
85	Ajankohtaiset asiat	11
86	Kunnanjohtajan viranhaltijapäätökset	12
87	Kiinteistönluovutukset	13
88	Enonkosken kunnan yhteisöavustuskriteerit	14
89	Elinvoimakoordinaattorin tehtävän täyttäminen	16
90	Yhteistyö- ja kehittämishanke-ehdotus Ukonvuoren kalliomaalaukset Euroopan neuvoston kulttuurireittiin	17

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Kainulainen Jenny-Sofia	KH:n pj.
	Kylliäinen Heikki	Varapuheenjohtaja
	Heikkinen Sami	Jäsen
	Kautonen Hanna	Jäsen
	Laitinen Marja	Jäsen
	Purhonen Petri	Jäsen
	Turunen Kari	Jäsen
Muu	Niiranen Lauri	KV:n pj.
	Nousiainen Juha	KV:n 2. vpj.
	Nurmio Minna	KV:n 1. vpj.
	Minna Laurio	Pöytäkirjanpitäjä

80**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

KH 05.05.2026

Enonkosken kunnan hallintosäännön 132 § mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

Enonkosken kunnan hallintosäännön 140 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Kuntalain (410/2015) 103 §:n mukaan toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus

Puheenjohtaja toteaa läsnäolijat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

81**Pöytäkirjantarkastajien valinta**

KH 05.05.2026

Enonkosken kunnan hallintosäännön 152 §:n mukaan pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus Toimielin päättää
1. valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa
2. pöytäkirjan tarkastamisenajankohdan

Päätös

82**Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen**

KH 05.05.2026

Enonkosken kunnan hallintosäännön 142 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Enonkosken kunnan hallintosäännön 143 §:n mukaan toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus

Toimitella päättää hyväksyä kokouskutsussa olleen esityslistan tämän kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös

83**Etelä-Savon lasten ja nuorten ennaltaehkäisevä yhteistoimintamalli**

KH 14.04.2026 § 76

Etelä-Savon hyvinvointialue esittää Etelä-Savon kunnille lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän toimintamallin, Etelä-Savon mallin rakentamista yhteistyössä Planet Youth -organisaation kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on keskeinen edellytys kuntien elinvoimalle, vetovoimalle ja pitkän aikavälin taloudelliselle kestäkyvyllä. Viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että nuorten päihteiden käyttöä, mielenterveyden ongelmia ja muuta riskikäyttäytymistä voidaan vähentää tehokkaimmin vaikuttamalla kasvuympäristöihin liittyviin juurisyihin, ei yksittäisiin oireisiin. Kansainvälisesti tunnetuin ja vaikuttavin esimerkki tällaisesta lähestymistavasta on nk. Islannin malli, jota sovelletaan Planet Youth -prosessin kautta jo yli 30 maassa.

Planet Youth -mallia on tutkittu ja pilotoitu laajasti muun muassa Skotlannissa ja Irlannin länsiosissa. Käytettävissä oleva tutkimusnäyttö osoittaa, että nuorten päihteiden käyttöön vaikuttavat erityisesti vertaissuhteet, vanhemmuuden tuki ja rajat, jäsennelty vapaa-aika sekä yhteisön normit ja käytännöt, kun taas koulujen yksittäisillä ohjelmilla on huomattavasti pienempi vaikutuspotentiaali. Kansainväliset tutkimukset (Woodward et al. 2023; Kelly et al. 2023) osoittavat, että kaveripiirin päihteiden käyttö ja päihteiden saatavuus ovat vahvimpia yksittäisiä riskitekijöitä, ja vastaavasti vanhempien valvonta ja selkeä kielteinen suhtautuminen päihteisiin ovat keskeisiä suojaavia tekijöitä.

Skotlannin Planet Youth -pilotti (2021–2025) on tuottanut arvokasta tietoa mallin soveltamisesta eurooppalaiseen palvelujärjestelmään. Pilotti osoitti, että kunnat voivat vahvistaa nuorten hyvinvointia ilman suuria taloudellisia investointeja keskittymällä prosesseihin, normien vahvistamiseen, toimijoiden yhteistyöhön ja vanhempien osallistamiseen. Lisäksi keskeinen menestystekijä oli toistuva, luotettava paikallinen data, jonka perusteella koulujen, nuorisotyön ja perhepalveluiden käytännöt voitiin suunnata todellisiin tarpeisiin. Skotlannissa tehty arviointi suosittelee mallille vähintään viiden vuoden etenemispolkua ja korostaa vakaan koordinaation, kunnan sitoutumisen ja jatkuvan tiedonkeruun merkitystä.

Myös Irlannin Galway–Mayo–Roscommon -alueen Planet Youth -pilotti osoitti, että mallin suurin lisäarvo syntyy yhteistyörakenteiden vahvistumisesta, tietopohjan parantumisesta ja vanhempien osallistumisen kasvusta. Arvioinnin mukaan nuorten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa tehokkaimmin silloin, kun kunnat, hyvinvointialue, koulut, järjestöt ja perheet työskentelevät saman tiedon ja yhteisen tavoitteen pohjalta. Tämä luo edellytykset pysyvälle muutokselle, jota yksittäiset hankkeet eivät kykene tuottamaan.

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 76

14.04.2026
05.05.2026

Laaja-alainen katsaus, jossa tutkittiin 22 erilaista yhteisöpohjaista mallia eri maista, vahvistaa saman johtopäätöksen: nuorten riskikäyttäytymisen ehkäisy on vaikuttavinta silloin, kun se perustuu koko yhteisön mobilisaatioon, monialaisiin koalitioihin, väestötason dataan ja pitkäjänteiseen rakenteelliseen vaikuttamiseen. Interventiot epäonnistuvat tyypillisesti silloin, kun nämä edellytykset puuttuvat tai rahoitus on lyhytjänteistä (Tinner et al. 2024).

Etelä-Savossa lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet – kuten mielenterveysongelmat, päihteiden käyttö, koulupoissaolot ja vanhempien jaksamiseen liittyvät kysymykset – ovat pääosin samanlaisia kuin muissa suomalaisissa maakunnissa. Useat kunnat ovat jo toteuttaneet yksittäisiä hankkeita, mutta nämä eivät muodosta pysyvää järjestelmää eivätkä tuota yhtenäistä, kumuloituvaa tietoa tai vaikutusta.

Planet Youth -yhteistyö tarjoaa Etelä-Savolle mahdollisuuden rakentaa yhteinen, tutkittuun tietoon perustuva ja pysyvä ennaltaehkäisyn rakenne, joka:

- tuottaa luotettavaa, kunnittain eriteltyä tietoa nuorten hyvinvoinnista
- ohjaa kunnan, hyvinvointialueen ja koulujen resurssit oikea-aikaisesti juurisyihin vaikuttaviin toimiin
- vahvistaa vanhemmuuden tukea ja yhteisön normiohjausta
- edistää päihteettömiä ja turvallisia vapaa-ajan ympäristöjä
- tukee monialaista yhteistyötä ja ehkäisee päällekkäisiä palveluita
- lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja vaikuttavuutta

Mallin käyttöönotto ei edellytä merkittäviä infrastruktuurihankkeita, vaan kyse on prosessien vahvistamisesta ja yhteisen toimintakulttuurin luomisesta – juuri niistä tekijöistä, joiden on todettu olevan kansainvälisesti vaikuttavimpia:

1. toistuva laadukas nuorisokysely (joka 2. vuosi, täydentää kouluterveyskyselystä saatavaa tietoa),
2. yhteiseen hyvinvointidataan perustuva päätöksenteko,
3. vanhempien ja yhteisöjen aktiivinen osallistaminen,
4. nuorten kasvu-ympäristöihin liittyvä, ongelmien juurisyihin vaikuttava ennaltaehkäisy,
5. pysyvien yhteistyö- ja ohjausrakenteiden luominen koko maakunnan tasolla.

Planet Youth -yhteistyön vuotuiset kustannukset kokonaisuudessaan sekä Enonkosken kunnan maksuosuudet (perustuu kunnan väestömäärään):

	Hinta 1. vuosi	Hinta 2. vuosi	Hinta 3. vuosi	Hinta 4. vuosi	Hinta 5. vuosi
Enonkosken kunnan osuus	1 344 euroa	1 384 euroa	1 426 euroa	1 469 euroa	1 513 euroa
Mallin kokonaiskustannukset	135 000 euroa	139 050 euroa	143 222 euroa	147 518 euroa	151 944 euroa

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 76

14.04.2026
05.05.2026

Koordinaattorin palkkaamisen kustannuksista vastaa hyvinvointialue (n. 55 000 €/vuosi). Alustavan arvion mukaan mallin kustannukset kunnille ovat siis hieman alle 1,10 euroa/asukas/vuosi.

Etelä-Savon hyvinvointialue esittää Etelä-Savon kuntien ja kaupunkien hallituksille, että kunta/kaupunki ryhtyy rakentamaan yhteistä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevää Etelä-Savon mallia ja sitoutuu yhteistyöhön Etelä-Savon muiden kuntien, hyvinvointialueen ja Planet Youth -organisaation kanssa valtuustokaudelle 2025–2029.

Sitoutumista toimintaan pyydetään vähintään vuoden 2027 loppuun asti, mutta pitkäjänteisen työn varmistamiseksi valtuustokauden mittainen sitoutuminen on toivottavaa. Päätökset kuntien ja kaupunkien toimielimissä pyydetään tekemään 30.4.2026 mennessä. Tiedoksianto päätöksestä pyydetään lähettämään Eloisan kirjaamoon kirjaamo(at)etelasavonha.fi.

Lapsivaikutusten arviointi: Mallin tavoitteena on parantaa nuorten hyvinvointia vähentämällä päihteiden käyttöä ja tukemalla heidän kasvuympäristöään. Mallin tavoitteena on vahvistaa perheiden, koulujen ja yhteisön välistä yhteistyötä, tarjota maksuttomia harrastusmahdollisuuksia sekä ehkäistä syrjäytymistä pitkäjänteisellä, tutkittuun tietoon perustuvalla toiminnalla.

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Laurio ja rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus Enonkosken kunnanhallitus päättää osallistua selostusosan mukaisesti Etelä-Savon lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään yhteistoimintamalliin valtuustokauden 2025-2029, mikäli kaikki muut Etelä-Savon maakunnan kunnat ovat mukana yhteistoimintamallissa. Enonkosken kunnan vuosittainen maksuosuus varataan katettavaksi Kyllikki Östringin testamenttivaroista.

Päätös Kunnanhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle lisäselvityksiä varten ja pyytää rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatilan kuultavaksi seuraavaan kunnanhallituksen kokoukseen.

KH 05.05.2026
325/00.04.01/2025

Rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila on kutsuttu kuultavaksi kunnanhallituksen kokoukseen 5.5.2026 Etelä-Savon lasten ja nuorten ennaltaehkäisevästä mallista.

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Laurio

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 76

14.04.2026
05.05.2026

Päätösehdotus

Enonkosken kunnanhallitus päättää osallistua selostusosan mukaisesti Etelä-Savon lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään yhteistoimintamalliin valtuustokauden 2025-2029, mikäli kaikki muut Etelä-Savon maakunnan kunnat ovat mukana yhteistoimintamallissa. Enonkosken kunnan vuosittainen maksuosuus varataan katettavaksi Kyllikki Östringin testamenttivaroista.

Päätös

Oheismateriaali

Etelä-Savon malli kuntakirje 6.3.2026

84

Tiedoksi saatettavat asiat

KH 05.05.2026

Etelä-Savon Maakuntaliitto

[Etelä-Savon maakuntahallituksen pöytäkirja 4/2026](#)

Pöytäkirjanote § 53

Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT

[Yleiskirje 8/2026](#)

[Yleiskirje 9/2026](#)

Alueellinen työllisyysjaosto

[Pöytäkirja 4/2026](#)

Pöytäkirjanote § 36

Alueellinen ympäristöterveydenhuoltojaosto

[Pöytäkirja 3/2026](#)

Pöytäkirjanote § 18

Enonkosken kunta

Tekninen lautakunta [pöytäkirja 3/2026](#)

Digi- ja väestövirasto

Päätös poikkeuslupa-asiaan 22.4.2026

Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija-hanke Etelä-Savon alue

Katsaus Enonkosken kunnan liikenneturvallisuustilanteeseen- ja työhön

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus

Merkitään toimielimen tietoon saatetuiksi.

Päätös

85**Ajankohtaiset asiat**

KH 05.05.2026

Esittelijä selostaa hallintokuntaan liittyviä ajankohtaisia asioita ja niistä käydään keskustelua.

1. Kunnallisjohdon seminaari 20.-21.5.2026 Jyväskylässä.
2. Vierailu Sateenkaaren koulun kuntayhtymään.
3. Etelä-Savon kyläturvallisuus-hankeilta Enonkoskella 7.5.2026 klo 18.00.
4. Maakuntafoorumi ajankohtavaraus 27.8.2026 klo 9-13 johtaville päättäjille ja viranhaltijoille.
5. Valtuuston yhteinen kevätretki.
6. TE-palveluiden SISU-yhteishanke-esittely puheenjohtajille 16.6.2026.
7. Eloisan maksuvaatimus.
8. Muut ajankohtaiset asiat.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tietoon saatetuksi katsauksen ajankohtaisiin asioihin.

Päätös

86**Kunnanjohtajan viranhaltijapäätökset**

KH 05.05.2026

Enonkosken kunnan hallintosäännön 36 §:n mukaan kunnanhallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita ja asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Kunnanjohtaja on tehnyt ajalla 8.–27.4.2026 viranhaltijapäätökset § 10–14. Luettelo päätöksistä on oheismateriaalina.

Valmistelija

Toimistosihteer Eerika Heiskanen

Puheenjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee päätökset tietoonsa saatetuiksi ja päättää ettei käytä niihin otto-oikeuttaan.

Päätös

Oheismateriaali

Kunnanjohtajan vhp 8.4.-27.4.2026

87**Kiinteistönluovutukset**

KH 05.05.2026

Kunnalla on etuosto-oikeus kunnassa sijaitsevan kiinteistön kaupassa. Etuosto-oikeutta voidaan käyttää maan hankkimiseksi yhdyskuntarakentamista sekä virkistys- ja suojelutarkoituksia varten.

Etuosto-oikeutta ei ole

- pinta-alan ollessa 5 000 neliometriä tai sitä vähemmän
- sukulaisuudessa
- jos ostajana on valtio tai sen liikelaitos
- kun myynti tapahtuu pakkohuutokaupalla

Luettelo Enonkosken kunnan alueella tapahtuneista kiinteistönluovutuksista on oheismateriaalina.

Valmistelija

Toimistos sihteeri Eerika Heiskanen

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee kiinteistönluovutukset tietoonsa saatetuiksi ja päättää, ettei kunta käytä etuosto-oikeuttaan niissä luovutuksissa, joissa se olisi mahdollista.

Päätös

Oheismateriaali

Kiinteistönluovutukset 5.5.2026

88**Enonkosken kunnan yhteisöavustuskriteerit**

KH 05.05.2026
290/00.04.02/2025

Enonkoskella toimii useita yhdistyksiä, järjestöjä, yrityksiä, seuroja jne. mitkä järjestävä säännöllisesti tapahtumia ja toimintaa Enonkoskella. Enonkoskella järjestetään vuosittain useita merkittäviä tapahtumia, joissa kunta toimii yhteistyökumppanina ja tapahtuman mahdollistajana.

Kunnanhallitus on aikaisemmin hyväksynyt 4.2.2020 (§ 28) aikaisemmat yleishallinnon yhteisöavustuskriteerit sekä vapaa-aikalautakunta 18.10.2018 (§ 26) Järjestöjen avustussäännöt 1.1.2019 alkaen, jossa ovat säännöt kulttuuritoiminnan, nuorisotoiminnan ja liikuntatoiminnan tukemiseksi.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 14.4.2026 (§ 3) hyväksynyt Enonkosken kunnan muutetun hallintosäännön, jossa kunnanhallitus järjestää kunnan kulttuuripalvelut ja siinä tarkoituksessa huolehtii muun muassa kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, esittävän taiteen edistämisestä annetun lain ja museolain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, sikäli, kun näistä tehtävistä ei ole erikseen määrätty. Eli tehtävät siirtyivät sivistystoimen alaisuudesta kunnanhallitukselle. Näin ollen on perusteltua päivittää yleishallinnon yhteisön avustuskriteerit. Sivistystoimen alaisuuteen jää edelleen nuoriso-, urheilu- ja liikuntatoimen avustusten myöntäminen.

Yhteisöllä tässä kriteeristöissä tarkoitetaan yhdistystä, järjestöä, yritystä (pois lukien perustoimintatuen osalta), seuraa, säätiötä tai muuta vastaavaa yhteisöä, joka toimii Enonkoskella. Avustuksilla mahdollistetaan ja ylläpidetään monipuolista kansalaistoimintaa Enonkoskella ja se on myös uuden 2026-2029 kuntastrategian mukaista toimintaa.

Yhteisöavustuskriteeristöissä kunnan ja yhteisöjen yhteistyösopimuksen hyväksyy kunnanhallitus ja perustoiminta- ja tapahtumatuet hyväksyy kunnanjohtaja hallituksen hyväksymän kriteeristön pohjalta. Yhteisöjen perustoiminta- ja tapahtumatuet ovat haettavissa ympäri vuoden.

Nykyiseen yhteisöavustuskriteereihin on tehty päivityksiä mm. tarkennuksia kulttuuritoimen avustusten osalta, myönnettäviä avustussummaa on hieman korotettu ja tapahtuman arviointikriteerejä on tarkennettu.

Liitteenä Päivitetty Enonkosken kunnan yhteisöavustuskriteerit

Lapsivaikutusten arviointi: Päätöksellä on positiivinen vaikutus lapsiperheille, joille pystytään tarjoamaan monipuolisia tapahtumia Enonkosken kunnan alueella.

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Laurio

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Kunnanhallitus

05.05.2026

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy liitteenä olevat uudet Enonkosken kunnan yhteisöavustuskriteerit, jotka astuvat voimaan 1.1.2026.

Päätös

Liitteet

- 1 Enonkosken kunta yhteisöavustuskriteerit LUONNOS päivitetty 5.5.2026

Oheismateriaali

Liite 1 Enonkosken kunta yhteisön perustoiminta-avustushakulomake versio päivitetty 5.5.2026

Liite 2 Enonkosken kunta yhteisön tapahtuma-avustushakulomake luonnos päivitetty 5.5.2026

89**Elinvoimakoordinaattorin tehtävän täyttäminen**

KH 05.05.2026
345/01.01.01.01/2025

Kunnanhallitus on 24.3.2026 (§ 58) kokouksessaan myöntänyt eron elinvoimakoordinaattorin tehtävästä niin, että hänen työsuhteensa Enonkosken kuntaan päättyy 10.5.2026.

Hallitus on tuolloin tehnyt päätöksen, että ko. elinvoimakoordinaattorin tehtävä laitetaan välittömästi avoimeksi siten, että hakuaika päättyy 16.4.2026.

Elinvoimakoordinaattorin tehtävä on ollut avoinna 26.3.-16.4.2026 välisen ajan Enonkosken kunnan kotisivulla, kunnan FB-sivulla sekä TE-palveluissa. Kelpoisuusehtona tehtävään on vähintään soveltuva opistotason tutkinto.

Määräaikaan eli 16.4.2026 klo 12 mennessä elinvoimakoordinaattorin tehtävään hakemuksia saapui yhteensä kahdeksantoista (18), joista kelpoisuusehdot täytti viisitoista (15) hakijaa. Hakijoiden arviointi toteutettiin 23.4.2026 kunnanjohtajan ja rehtori-sivistystoimenjohtajan toimesta.

Kunnanhallituksen jäsenille toimitetaan yhdistelmä hakijoista.

Lapsivaikutusten arviointi: Ei vaikutusta.

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Laurio

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää kutsua elinvoimakoordinaattorin tehtävää hakeneista haastatteluun hakemusten arvioinnin perusteella Kaisa Karjalaisen, Kaija Blombergin, Katariina Kankkusen, Jenni Häkkisen ja Virva Strömbergin. Kunnanhallitus lisäksi päättää, että haastatteluryhmään valitaan kunnanjohtaja, rehtori-sivistystoimenjohtaja ja kaksi kunnanhallituksen edustajaa. Haastattelut pidetään mahdollisuuksien mukaan viikolla 20.

Päätös

Oheismateriaali

Yhteenveto Elinvoimakoordinaattorin paikkaa hakeneista 16.4.2026

90**Yhteistyö- ja kehittämishanke-ehdotus Ukonvuoren kalliomaalaukset Euroopan neuvoston kulttuurireittiin**

KH 05.05.2026
351/00.04.02/2025

Prehistoric Rock Art Trails (PRAT) on suurin eurooppalainen kulttuuri- ja matkailukohdeverkosto. Verkosto keskittyy kalliotaidekohteiden ja niiden sijaintialueiden, erityisesti maaseutualueiden, hallinnointiin ja edistämiseen. Verkoston päätavoitteena on kalliotaiteen säilyttäminen, tutkimus, koulutus, kestävä arkeologinen matkailu sekä maaseutualueiden kehittäminen kalliotaiteen ja sen maisemien arvojen kautta.

Tällä hetkellä tähän eurooppalaiseen kulttuurireittiin kuuluu 165 kalliotaidekohdetta yhdeksästä maasta. Suomesta ko. verkostoon on päässyt kaksi kohdetta eli vuonna 2019 Astuvansalmen kalliomaalaukset hyväksyttiin ensimmäisenä suomalaisena kohteena Euroopan neuvoston Prehistoric Rock Art Trails -kulttuurireittiin. Vuotta myöhemmin reitistöön liitettiin Keski-Suomessa Laukaassa sijaitsevan Saraakallion kalliomaalaukset.

Suomessa kalliotaidekohteita ei ole vielä juurikaan hyödynnetty matkailussa, vaikka Euroopassa 1,9 miljoonaa vierailijaa tutustuu vuosittain Prehistoric Rock Art Trails -reitit (PRAT-CARP) kohteisiin. Museovirasto on Euroopan neuvoston kulttuurireittien virallinen koordinoiva taho Suomessa ja PRAT puolestaan hallinnoi tätä kyseistä kulttuurireittiä ja hyväksyy liittymiset verkostoon.

Prehistoric Rock Art trailista löytyy tietoa <https://www.prehistour.eu/>

Euroopan neuvoston kulttuurireittitoiminnan tavoitteena on muun muassa lisätä tietoisuutta eurooppalaisista arvoista ja monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä, vahvistaa kulttuurien välistä vuoropuhelua sekä kehittää kestävästä kulttuurimatkailua.

Sertifioituja kulttuurireittejä on tällä hetkellä Euroopassa 48. Reittien teemoja ovat esimerkiksi arkkitehtuuri, teollinen perintö, uskonto, maisemaperintö, eurooppalainen taide, musiikki ja kirjallisuus. Prehistoric Rock Art Trail -reitti keskittyy esihistorialliseen kalliotaiteeseen. Reittiä hallinnoidaan Espanjasta ja Suomesta siihen kuuluvat edellä mainitut Astuvansalmen ja Saraakallion kalliomaalaukset.

Kulttuurireiteistä 90 % kulkee maaseutualueiden läpi. Kulttuurireittiverkostoon voi kuulua esimerkiksi kulttuuriperintökohteita, museoita, matkailuyrityksiä, korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia, kuntia, kansalaisjärjestöjä, kulttuuri-instituutteja ja alueellisia kehitysyhtiöitä.

Kulttuurireittitoiminta tarjoaa mahdollisuuksia rajat ylittävään kulttuuriseen kehittämiseen, matkailuyhteistyöhön, verkostoitumiseen ja kansainvälisen näkyvyyden parantamiseen. Euroopan neuvoston kulttuurireittisertifikaatti

on laadun tae, mikä parantaa myös mahdollisuuksia rahoituksen saamisessa ja alueellisessa kehittämisessä.

Reittiverkosto kehittää kestäväää kulttuurimatkailua. Reitillä toteutetaan nuorisoon liittyvää koulutuksellista ja opetuksellista toimintaa, mikä sopii hyvin Enonkosken leirikoulu- ja nuorisovaihtotoimintaan. Reitti lisää myös tietoisuutta yhteisestä eurooppalaisesta historiasta, muistista sekä kulttuuriperinnöstä, mikä nostaa tietoisuutta alueesta ja sen kulttuurillisesta arvosta kulttuurimatkailijoiden silmissä. Mukana olevien reittikohteiden matkailullinen arvo kohoo, mikä tuottaa uusia palveluja ja yrittäjyyttä lisäten siten alueen elinvoimaisuutta. Esimerkiksi Astuvansalmella mukana olevien yrittäjien kokemukset ovat olleet positiivisia, kun on huomattu, että esihistoria matkailullisena teemana kiinnostaa monia niin kotimaassa kuin Euroopassa.

Enonkosken kunnan alueella on kaksi kalliomaalauskohtetta – Ukonvuoren ja Haukkavuoren kalliomaalaukset. Kulttuuriosuuskunta Vehrä on pyytänyt Enonkosken kuntaa mukaan yhteistyöhankkeeseen, jossa Museovirasto tarjoaa mahdollisuuden hakea avustusta Euroopan neuvoston kulttuurireitteihin <https://www.museovirasto.fi/fi/avustukset/avustukset-euroopan-neuvoston-kulttuurireitit>

Avustuksen tavoitteena on vahvistaa Euroopan neuvoston kulttuurireittitoimintaa ja edistää Euroopan neuvoston kulttuurireittisopimuksen toimeenpanoa Suomessa. Avustus on tarkoitettu siihen, että avustuksen avulla voidaan edistää liittymistä kulttuurireittiverkostoon, mm. kartoittamalla mitä palveluja olisi hyvä tuottaa matkailijoita varten, esim. järjestämällä työpajoja yrittäjille jne.

Avustukset kohdennetaan hankkeisiin, jotka koskevat yhtä tai useampaa seuraavista painopisteistä:

- Hanke edistää kulttuurireitin teeman tieteellistä pohjaa ja kehittää käytännön tutkimusyhteistyötä.
- Hanke vahvistaa ja lisää ymmärrystä monimuotoisesta eurooppalaisesta historiasta ja kulttuuriperinnöstä, huomioiden myös aineetonta perintöä.
- Hankkeessa kehitetään nuorille suunnattua kulttuuriperintöön liittyvää opetuksellista ja kasvatuksellista toimintaa.
- Hanke yhdistää kulttuuriperinnön nykykulttuuriin ja taiteeseen.
- Hanke kehittää kestäväää kulttuurimatkailua ja edistää kestäväää kehitystä.

Avustusta voi hakea kunta, kuntayhtymä, yhdistys, säätiö, osakeyhtiö tai muu oikeuskelpoinen yhteisö. Hakijan tulee olla jonkin Euroopan neuvoston kulttuurireitin jäsen tai pyrkiä avustettavalla hankkeella aktiivisesti Euroopan neuvoston kulttuurireitiksi tai osaksi kulttuurireittiä.

Kulttuuriosuuskunta Vehrä on ollut yhteydessä asiasta Metsähallitukseen, joka hallinnoi Koloveden luonnonpuiston aluetta. Metsähallituksella ei varsinaisesti ole mitään suuria kehittämisajatuksia alueen osalle, mutta heillä ei myöskään ole mitään sitä vastaan, että Kolovesi liittyisi verkostoon. Metsähallituksen mukaan Ukonvuori tulisi kysymykseen, sillä muiden kohteiden osalta on saavutettavuushaasteita, kun niissä ei ole katselutasanteita, eikä Metsähallituksella ole varaa sellaisia myöskään rakentaa. PRATin mielestä Ukonvuori olisi kohteena liitettävissä mukaan, sillä vaikka kalliomaalaukset eivät ole yhtä näyttäviä kuin Astuvansalmella tai Saraakalliossa, on Ukonvuorella lisäksi myös luontoarvot.

Vehrä tuo esille, että Museoviraston haku päättyy 12.5.26 ja Vehrä ehdottaa vaihtoehtoiksi, että Museovirastolle jätettävän hankkeen

1. Hakijana olisi Enonkosken kunta ja hakemuksen osalta Vehrä voi tehdä hakemustekstin kirjoittamisen ja he voivat olla mukana koordinoinnissa ja kehitystyössä tai
2. Kulttuuriosuuskunta Vehrä olisi hakijana, mutta Enonkosken kunta olisi muutoin vahvasti mukana tukemassa, esim. vuosittaisen maksun osalta (800 euroa) ja muutoinkin kehitystyössä yhdessä paikallisten yrittäjien kanssa.

Museoviraston avustusta pitäisi hakea se taho, joka on varsinainen hakija. Mikäli hakemus hyväksytään, maksu on 800 euroa per vuosi, jolla pääsee mukaan verkostoon, joka tuo mukanaan näkyvyyttä, lisää kulttuurimatkailua, antaa mahdollisuuden osallistua verkoston järjestämiin tapahtumiin sekä antaa painoarvoa tieteelliseen tutkimukseen.

Museoviraston avustusta kannattaa hakea, sillä avustettaviin hankkeisiin voi sisältyä esimerkiksi reittiyhteistyöverkoston kehittämistä tai muuta Euroopan neuvoston kulttuurireitin rakentamiseen liittyvää kehitystyötä, työpajoja, seminaareja, julkaisuja, tapahtumien tuottamista, tiedon välittämistä tai näkyvyyden kehittämistä.

Enonkosken kuntastrategiassa 2026-2029 tavoitteena on, että tiedotamme aktiivisesti käyntikohteistamme, teemme yhteistyötä ja osallistumme alueellisiin sekä valtakunnallisiin verkostoihin, vaalimme rikasta historiaamme ja kulttuuriperintöämme sekä viestimme siitä muille.

Lapsivaikutusten arviointi: Lapsille ja perheille historian moninaisuuden ymmärtäminen auttaa ymmärtämään nykyaikaa. Perheille mahdollisuus tutustua alueen kalliomaalauksiin.

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Laurio

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää, että Enonkosken kunta osallistuu selostusosan mukaisesti Kulttuuriosuuskunta Vehrän esitykseen, jossa Vehrä hakee Museovirastolta rahoitusta hankkeeseen, jolla pyritään saamaan Ukonvuoren kalliomaalaukset Euroopan neuvoston kulttuurireittiin (PRAT-verkosto). Kunta toimii Vehrän yhteistyötahona hankkeessa ja mikäli hanke saa rahoituksen, kunta varaa vuosittain 800 euroa PRAT-verkostoon ja kustannukset katetaan kehityshankkeiden kustannuspaikalta.

Enonkosken kunta

ESITYSLISTA

6/2026

20

Kunnanhallitus

05.05.2026

Päätös